

Inhoud leereenheid 3

Burgerlijke stand

- 1 Burgerlijke stand
- 2 Geboorte
- 3 Huwelijk
- 4 Overlijden
- 5 Beschikbaarheid van de burgerlijke stand voor onderzoek
- 6 Indexen, toegangen en bronbewerkingen
- 7 Praktijk van het onderzoek in de burgerlijke stand

Opgaven

Zelftoets

Terugkoppeling

- Antwoorden op de zelftoets
- Uitwerking van de opgaven

Leereenheid 3

Burgerlijke stand

1 Burgerlijke stand

Wie genealogisch onderzoek doet, profiteert teruggaand in de tijd de eerste tweehonderd jaar van de omvangrijke papierproductie van de overheidsadministratie in de laatste twee eeuwen. Allerlei archieven met persoonsinformatie uit de negentiende en twintigste eeuw zijn bewaard gebleven. We komen een aantal ervan nog tegen in deze cursus. Die papierproductie nam een grote vlucht in de Franse tijd. Het Franse bestuur voerde een aantal administratieve vernieuwingen door die voortbestaan tot op de dag van vandaag. Een daarvan is de burgerlijke stand.

Dit is geen bedenksel van Napoleon Bonaparte, zoals je wel eens hoort. Maar het vindt wel zijn oorsprong in Frankrijk. Daar is de *état civil* in 1792 ingevoerd, ruim voor Napoleon aan de macht kwam. De staat ging de gegevens over de burgerlijke staat van zijn onderdanen – en de veranderingen hierin – bijhouden: geboorte, huwelijk en overlijden. Delen van de huidige provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland maakten kennis met de burgerlijke stand in 1796 en 1798. Hij werd er ingevoerd toen deze gebiedsdelen gingen behoren tot Franse departementen. In de rest van Nederland begint de burgerlijke stand in 1811. Dit was het gevolg van de inlijving van het Koninkrijk Holland bij het Franse keizerrijk. De Franse wetten gingen toen ook hier gelden. Een daarvan was de *code civil* ofwel *code Napoléon*, waarin het bijhouden van de burgerlijke stand was vastgelegd. Na het vertrek van de Fransen is de burgerlijke stand – met aanpassingen – blijven voortbestaan en veranderd in het *Burgerlijk Wetboek*.

Registers van de burgerlijke stand

Elke gemeente heeft een of meer ambtenaren van de burgerlijke stand die akten opmaken van feiten die raken aan de burgerlijke staat van mensen, zoals akten van geboorte, huwelijk en overlijden. Het zijn deze akten die ons de officiële informatie geven over namen, plaatsen, data en over familierechtelijke betrekkingen.

De akten worden opgenomen in de registers van de burgerlijke stand. De belangrijkste hiervan zijn: het register van geboorten, het register van huwelijken en echtscheidingen (met bijlagen) en het register van overlijden.

In elk register worden de akten per jaar bij elkaar gehouden en in chronologische volgorde gerangschikt en genummerd. De registers worden in tweevoud bijgehouden. Elke akte wordt dus in tweevoud opgemaakt. Eén exemplaar van het register blijft bij de gemeente. Na verloop van tijd wordt dit ondergebracht bij, voor zover aanwezig, een lokaal archief of streekarchief.

Het tweede exemplaar wordt, voor zover het registers tot 2000 betreft, bewaard in een centraal depot in Schaarsbergen. Vanaf 2000 gaan de dubbele registers naar de Centrale Justitiële Documentatie in Almelo.

Het tweede exemplaar gaat na een aantal jaren naar het rijksarchief in de hoofdstad van de betreffende provincie. De oude registers die zijn overgebracht naar de gemeente-, streek- of rijksarchieven, zijn na verloop van een aantal jaren in te zien voor genealogisch onderzoek. We komen in paragraaf 5 op deze ‘openbaarheid’ van de akten terug.

2 Geboorte

Geboorteakte

De geboorteakte markeert het begin van ons administratieve bestaan. Hij is bepalend voor de manier waarop onze voor- en achternaam geschreven moeten worden. Ook al gaat een kind zich later anders noemen, zijn naam anders schrijven, de officiële naam blijft die uit de geboorteakte. Zo staat het in het *Burgerlijk Wetboek*.

Het is meestal de vader van het kind die de geboorte aangeeft. Dat was in de beginjaren van de burgerlijke stand zo en dat is nog steeds het gebruik. Maar dat is niet noodzakelijk. Men ging er tot 1925 van uit dat de aangever in ieder geval bij de geboorte aanwezig geweest was. Soms zien we de vroedvrouw optreden als aangever, of de grootvader van het kind, als het in zijn huis geboren was. Tot 1935 maakte de ambtenaar de geboorteakte op in het bijzijn van twee getuigen. Na dat jaar is er alleen de aangever. Soms waren de getuigen familieleden, burens of collega’s van de aangever, maar vaak ook mensen die dit vaker deden: de gemeentebode, de veldwachter of de eigenaar van het café tegenover het gemeentehuis.

De geboorteakte vermeldt de namen van het kind, van de ouders en van de getuigen, het beroep van ouders en getuigen, plaats, adres, datum en tijdstip van de geboorte. Onder aan de akte ondertekenden de aangever, de getuigen en de ambtenaar van de burgerlijke stand. Als iemand zijn naam niet kon schrijven, hoefde hij niet te tekenen. In de akte nam de ambtenaar dan een formulering op als ‘de eerste getuige heeft de akte niet ondertekend uit hoofde de schrijfkunst niet machtig te zijn’. Zo iemand zette dus geen kruisje, zoals de volksmond wil.

Een fout die stamboomonderzoekers regelmatig maken, is dat zij de datum van de akte in hun administratie overnemen als geboortedatum. Geboorte en aangifte kunnen op dezelfde dag plaatsgevonden hebben, maar vaak zit er een of meer dagen verschil tussen. De aangifte moest namelijk binnen een bepaald aantal dagen plaatsvinden.

Kind ongehuwde moeder

De geboorteakte van het kind van een ongehuwde moeder (men noemde zo’n kind wel ‘onecht’, ‘buitenechtelijk’ of ‘natuurlijk’) bevat alleen de naam van de moeder. De vader wordt niet genoemd, al wist de ambtenaar van de burgerlijke stand bij wijze van spreken wie de vader was. Dat gebeurde alleen als de vader het kind erkende. Het kwam regelmatig voor dat een ‘onecht’ kind, wanneer de moeder later trouwde, bij de huwelijksluiting werd erkend door de bruidegom. Dat betekent niet altijd dat de erkennende vader ook de verwekker was. Van de erkenning bij opvolgend huwelijk werd een zogenaamde ‘kantmelding’ in de marge van de geboorteakte gemaakt.

Tot 1948 was er de curieuze situatie dat de moeder haar buitenechtelijk kind moest erkennen voor de ambtenaar van de burgerlijke stand. Deed zij dit niet, dan ontstond er tussen moeder en kind geen familierechtelijke betrekking. Een consequentie zou dan zijn dat het kind niet van haar zou erven.

3 Huwelijk

Huwelijksakte

De huwelijksakte is van de hier besproken akten de bron die de meeste feiten oplevert. De akte begint met datum en plaats van het huwelijk. Daarna volgen van bruidegom en bruid familienaam en voornaam (voornamen), geboorteplaats en -datum of geboorteplaats en leeftijd, woonplaats en beroep. Van de ouders van bruid en bruidegom vindt u in de akte de namen, of zij nog in leven zijn en als dit het geval is hun leeftijd, woonplaats en beroep. Van de getuigen geeft de akte namen, leeftijd en beroep en of zij al dan niet familie van het bruidspaar zijn. De akte noemt ook meer of minder uitgebreid de huwelijksbijlagen (zie hierna) en vertelt wanneer de huwelijksafkondigingen voor het gemeentehuis hebben plaatsgevonden.

Na voorlezing van de akte – dat was verplicht tot 1974 – ondertekenden bruidspaar, ouders, getuigen en de ambtenaar van de burgerlijke stand.

De huwelijksplaats die we in onze administratie gebruiken, is altijd de gemeente: een paar trouwt voor de ambtenaar van de burgerlijke stand van een bepaalde gemeente. Soms is de gemeentenaam gelijk aan die van de plaats waar het gemeentehuis staat, soms niet. Het gemeentehuis van de Friese gemeente Kollummerland en Nieuwkruisland staat in Kollum. Als een echtpaar in het gemeentehuis in Kollum trouwt, vermeldt de akte de gemeentenaam Kollummerland en Nieuwkruisland en die nemen we ook in onze administratie op. Als huwelijksplaats koos een bruidspaar meestal de gemeente waarin de bruid woonde.

Huwelijksbijlagen

Voordat het huwelijk plaats kon vinden, moest aan een aantal formaliteiten worden voldaan. Om te kunnen trouwen, leverden bruid en bruidegom een aantal papieren in bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Dit zijn de 'huwelijksbijlagen'. Zo moest het aanstaande echtpaar een afschrift van hun geboorteakte overleggen. Waren ze geboren voor het begin van de burgerlijke stand, dan gaven ze de ambtenaar een uittreksel uit het doopregister, en als ze dat niet konden leveren, een 'akte van bekendheid' ofwel 'akte van notoriteit'. Enkele getuigen verklaarden daarin voor de kantonrechter dat zij bruid of bruidegom kenden, dat zij wisten wie hun ouders waren.

De bruidegom leverde een 'bewijs van voldoening aan de nationale militie' in, waaruit bleek dat hij zijn militaire verplichtingen was nagekomen. Zo'n militiebewijs bevat vaak een 'signalement' waaruit we de voorvader kunnen leren kennen, al is het maar in grove trekken. Als hij in dienst geweest is, kunnen we via de vermelding van zijn legeronderdeel in de toekomst onderzoek gaan doen in militaire bronnen om zo meer te weten te komen over zijn diensttijd. De huwelijksbijlagen kunnen verder onder meer uittreksels bevatten van de overlijdensakten van overleden ouders. Ze geven zo aanwijzingen voor waar u verder kunt gaan zoeken.

De gegevens in de uittreksels in de huwelijksbijlagen moet u niet zo maar voor juist aannemen. Bij het overnemen van gegevens uit de originele akte kan een ambtenaar fouten gemaakt hebben, bijvoorbeeld bij de spelling van de namen of de datum van geboorte. De uittreksels moeten daarom altijd gecontroleerd worden aan de hand van de originele akten.

De huwelijksbijlagen zijn in enkelvoud opgemaakt en worden in principe bij de rijksarchieven (dus in de regionale historische centra) bewaard. Ze zijn daar op microfilm te raadplegen. Enkele gemeenten hebben deze microfilms ook in hun studiezaal staan. Het Gemeentearchief Rotterdam biedt de scans van de huwelijksbijlagen uit de periode 1812-1852 via internet aan.

Het Centraal Bureau voor Genealogie bezit de huwelijksbijlagen van een aantal Nederlandse gemeenten op microfiche. Ze staan in de studiezaal ter inzage.

Trouwboekje

Sinds het eind van de negentiende eeuw is er vrij algemeen de gewoonte om het bruidspaar een document mee te geven in de vorm van een trouwboekje. Tot die tijd volstonden gemeenten – als zij dat al deden – met een eenvoudig huwelijksbriefje. Het gebruik van huwelijksbriefje en trouwboekje is nooit vastgelegd in de wet. Het zijn dan ook geen officiële documenten.

Een gemeente kon zelf kiezen of zij al dan niet een trouwboekje uitgaf en welke vorm dit kreeg. Uitgeverijen van formulieren speelden handig in op het verschijnsel door een aantal varianten aan te bieden. Er waren eenvoudige exemplaren voor ‘goedkope huwelijken’ en luxe uitvoeringen voor ‘duurdere huwelijken’. Er waren ook varianten voor rooms-katholieke en protestante bruidsparen, waarin naast de burgerlijke standsgegevens het kerkelijk huwelijk en dopen van kinderen opgetekend konden worden.

Partnerschapregistratie

In Nederland bestaat sinds 1 januari 1998 de mogelijkheid van partnerschapregistratie, die met het huwelijk vergelijkbare rechten en plichten met zich meebrengt voor de geregistreerde partners. Het belangrijkste verschil is (nog) dat geregistreerde partners niet beiden ouder van hetzelfde kind kunnen zijn. Deze mogelijkheid is vooral gecreëerd voor personen van hetzelfde geslacht, die toen nog niet konden trouwen. Met de opening van het huwelijk voor twee mannen of twee vrouwen per 1 april 2001 verviel een belangrijke bestaansgrond van de partnerschapregistratie. Het partnerschap (en ook de ontbinding ervan) wordt vastgelegd in de registers van de burgerlijke stand.

Partnerschapregistratie moet niet verward worden met een samenlevingscontract dat bij de notaris wordt vastgelegd. Een samenlevingscontract heeft geen familierechtelijke betrekking tot gevolg.

Echtscheiding

Echtscheidingen vinden we vermeld in het register waarin de huwelijken zijn geregistreerd. Een door de rechtbank uitgesproken echtscheiding krijgt – en kreeg – pas rechtskracht na inschrijving in de registers van de burgerlijke stand. Wordt het vonnis niet binnen een bepaalde termijn ingeschreven, dan blijft het huwelijk bestaan. Inschrijving gebeurt in het lopende huwelijksregister van de gemeente waar het huwelijk heeft plaatsgevonden. Daarnaast tekent de ambtenaar van de burgerlijke stand in de marge van de huwelijksakte, door middel van een zogenaamde ‘kantmelding’, de ontbinding van het huwelijk aan. De correcte datum van echtscheiding, die u in uw familieadministratie opneemt, is dan ook de inschrijvingsdatum en niet de datum van het vonnis. De onderzoeker moet erop bedacht zijn dat de echtscheiding

niet altijd is aangetekend in de dubbele exemplaren van de huwelijksakten die nu bij de rijksarchieven bewaard worden. Maar dan is er altijd nog de echtscheidingsakte.

Scheiding van tafel en bed wordt niet in de registers van de burgerlijke stand ingeschreven. De familierechtelijke betrekking wordt er niet door verbroken, het huwelijk blijft voor de wet bestaan. Zo'n scheiding van tafel en bed rekenen we dan ook niet tot de genealogische basisinformatie. Het is wel aanvullende informatie en daarmee bijvoorbeeld bouwsteen voor een biografisch portret van betrokkenen, of om op te nemen in de uitgebreidere familiegeschiedenis.

4 Overlijden

Overlijdensakte

Ook het laatste levensfeit werd – en wordt – vastgelegd door de ambtenaar van de burgerlijke stand. De aangifte gebeurde aanvankelijk vooral door een familielid of een buurman. In de loop der tijd werd dit steeds meer overgenomen door degene die beroepsmatig bij overlijden en begrafenissen betrokken was. Tegenwoordig doet de begrafenisondernemer dit in veel gevallen. Een overlijdensakte wordt opgemaakt in de plaats van overlijden. Is dat niet de woonplaats, dan vinden we een afschrift van de akte in het overlijdensregister van de woongemeente.

Een overlijdensakte vermeldt van de overledene: voor- en familienaam, beroep, geslacht, leeftijd, geboorteplaats, woonplaats en adres, datum en tijdstip van overlijden, namen van de ouders en naam van de huwelijkspartner(s).

5 Beschikbaarheid van de burgerlijke stand voor onderzoek

Overheidsarchieven die voor bewaring in aanmerking komen, worden in principe na twintig jaar overgebracht naar een archiefbewaarplaats waar burgers deze archieven in kunnen zien. De archieven zijn dan 'openbaar'. Deze openbaarheid is geregeld in de *Archiefwet* (1995). Op deze termijn van twintig jaar bestaan uitzonderingen, bijvoorbeeld in verband met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van mensen. Daarom is de termijn van openbaarheid voor de registers van de burgerlijke stand ook ruimer gesteld. Geboorteregisters zijn ter inzage na 100 jaar, huwelijksregisters na 75 jaar en overlijdensregisters na 50 jaar. Zo schrijft het *Burgerlijk Wetboek* voor (boek 1 artikel 17a).

In principe worden de openbare registers van de burgerlijke stand op twee plaatsen bewaard, waar u ze gratis kunt raadplegen: bij een gemeente- of streekarchief en bij een rijksarchief (in de provinciehoofdstad). Zoals we zagen in blok 1 (leereenheid 2, paragraaf 1) zijn de rijksarchieven in de provinciehoofdsteden ondergebracht in samenwerkingsverbanden, regionale historische centra.

Op de regel dat de openbare registers op twee plaatsen ter inzage liggen, is een enkele uitzondering. De registers van de grotere gemeenten die zelf over een archiefdienst beschikken, zijn soms uitsluitend daar en niet bij het rijksarchief te raadplegen.

Meestal zult u bij een archief niet de originele registers ter inzage krijgen. Als ze vaak geraadpleegd worden, dreigen ze 'stukgelezen' te worden. Daarom zijn de meeste archiefdiensten ertoe overgegaan de burgerlijkestandsregisters op microfilm of in gescande vorm aan de bezoekers beschikbaar te stellen. Ook het Centraal Bureau voor Genealogie heeft

van een aantal plaatsen de burgerlijke stand op microfilm. Welke dat zijn, is na te gaan door op plaatsnaam te zoeken in de onlinecatalogus op www.cbg.nl.

Sommige archieven stellen de registers die openbaar worden, niet jaar voor jaar beschikbaar, maar per blok van tien jaar. Die blokken lopen parallel met de tienjaarlijkse tafels (zie paragraaf 6). De volgende jaren zijn dan nu te raadplegen: geboorten tot en met 1902, huwelijken (met bijlagen) tot en met 1932 en overlijdens tot en met 1950.

Uit de akten die nog niet openbaar zijn, wordt door gemeentesecretarieën zeer beperkt informatie verstrekt. De beperkingen vloeien voort uit de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. Elke gemeente heeft zijn eigen website, waar u informatie over de afdeling burgerzaken kunt vinden, die de burgerlijke stand onder zijn hoede heeft. Het adres is meestal [www.\[gemeentenaam\].nl](http://www.[gemeentenaam].nl). Tot welke gemeente een plaats hoort, kunt u in veel gevallen nagaan op Wikipedia (<http://nl.wikipedia.org>).

6 Indexen, toegangen en bronbewerkingen

Onderzoek in de registers: tienjaarlijkse tafels

Hoe vind je de weg in al deze akten? Het wordt de onderzoeker gemakkelijk gemaakt doordat van elke gemeente per tien jaar een index is gemaakt per type akte, de zogenaamde ‘tienjaarlijkse tafel’. De tienjaarlijkse tafels staan — als kopie of op microfilm — ter inzage op de studiezaal van het archief waar u ook de films van de akten raadpleegt. Hierin worden per gemeente in alfabetische volgorde de namen gegeven van de personen die zijn geboren, gehuwd of overleden in een periode van tien jaar. Achter de naam staat de datum van de akte, soms met het volgnummer.

Bij het raadplegen van een tienjaarlijkse tafel is het verstandig eerst te kijken hoe die is ingericht. Dit kan, zeker in de eerste decennia van de burgerlijke stand, nogal eens verschillen. Soms heeft men bijvoorbeeld alleen op de eerste letter van een naam gealfabetiseerd en vervolgens in chronologische volgorde de verwijzingen gegeven. U vindt de verwijzingen naar één naam dan niet bij elkaar voor die tien jaar. U moet binnen de letter de verschillende jaren nalopen om te zien of er verwijzingen zijn. Bij de tienjaarlijkse tafels op huwelijksakten had men soms de gewoonte alleen te indiceren op de naam van de man, of aparte indices op mannen en vrouwen te geven.

Als in een tienjaarlijkse tafel een verwijzing is gevonden, kan vervolgens in het betreffende jaarregister van geboorte, huwelijk of overlijden de akte worden opgezocht. Bij het raadplegen van een tienjaarlijkse tafel op geboorten of overlijdens moet u erop bedacht zijn dat deze meestal de aktedatum noemen. De werkelijke datum van geboorte of overlijden kan een of twee dagen eerder zijn. Kijk dus goed welke datum van geboorte of overlijden in de akte wordt genoemd.

Moderne toegangen en bronbewerkingen

Een groeiend aantal archiefdiensten heeft in de afgelopen jaren toegangen en bronbewerkingen gemaakt op de burgerlijke stand. Van de akten zijn dan korte samenvattingen vervaardigd die in een doorzoekbare database zijn opgenomen. Zo’n bronbewerking is te bekijken in de studiezaal of op de website van het archief. Dergelijke initiatieven zijn er ook van particulieren en verenigingen. Of er zo’n bronbewerking is,

kunt u nagaan op de site Digitale bronbewerkingen van Geneaknowhow.net (www.geneaknowhow.net).

Een omvangrijke Nederlandse database die op internet staat, is Genlias (www.genlias.nl). Deze wordt in de eerste plaats gevuld met gegevens uit de huwelijksakten, vanaf de invoering van de burgerlijke stand tot het meest recente jaar dat de akten openbaar zijn. Daarnaast bevat Genlias ook gegevens uit andere bronnen. Als de akten van heel Nederland bewerkt zijn, kan de stamboonderzoeker thuis van achter zijn computer betrekkelijk eenvoudig een kwartierstaat maken teruggaand tot ongeveer 1800. Enige voorzichtigheid blijft daarbij geboden. Op enig moment zal de genealoog deze indirecte informatie aan de originele bronnen moeten controleren om te zien of de bewerkers ervan alle informatie erin wel correct overgenomen hebben. Bovendien bevatten de originele bronnen vaak meer informatie.

Sommige archiefdiensten in Nederland zijn de laatste jaren begonnen met het beschikbaar stellen via hun website van scans van de originele akten van de burgerlijke stand. Een aantal archiefdiensten heeft een dergelijk project in voorbereiding. De komende jaren zal het dus steeds gemakkelijker worden van huis uit direct onderzoek in deze bronnen te doen.

7 Praktijk van het onderzoek in de burgerlijke stand

Informatie in de geboorteakte

De akten van de burgerlijke stand bevatten allerlei informatie die voor uw onderzoek van belang is. Kern vormen de namen, plaatsnamen, datums en familierelaties die uit de bronnen blijken. Daar omheen zijn nog andere gegevens uit de bronnen te halen. Welke gegevens neemt u over in de familieadministratie en hoe doet u dat?

Als voorbeeld nemen we de geboorteakte van Henricus Petrus Stofmeel (zie [afb. 3.1](#)). De geboorteakte geeft in de volgorde waarin de akte geschreven is de volgende informatie:

aktenummer: 456
aangifte datum: 20 april 1897
aangever: Johannes Cornelis Stofmeel
leeftijd: 34 jaar
beroep: wever
wonende: Tilburg
zijn echtgenote: Cornelia Johanna van der Mierden
bevallen: 19 april 1897
tijdstip: 1 uur voor de middag
in huis: zijn huis in de wijk Hasselt
geslacht kind: mannelijk
voornamen kind: Henricus Petrus
getuige 1 aangifte:
naam: Johannes Cornelis Tinnebroek
leeftijd: 27 jaar
beroep: wever
getuige 2 aangifte:
naam: Arnoldus Mommers
leeftijd: 41 jaar
beroep: wever
ondertekening aangever en getuigen:

C Stofmeel
J C Tinnebroek
Arn. Mommers

ondertekening ambtenaar van de burgerlijke stand:

J Kerstens

Genealogische basisgegevens

De genealogische basisgegevens die we in de familieadministratie overnemen, bijvoorbeeld in de daarvoor bedoelde velden in een genealogisch computerprogramma zijn:

naam: Henricus Petrus Stofmeel
geboren: Tilburg 19 april 1897
vader: Johannes Cornelis Stofmeel
beroep: wever
geboren: omstreeks 1863
moeder: Cornelia Johanna van der Mierden

Samenvatting of regest

Daarnaast is het verstandig een samenvatting van de inhoud van de bron te maken. In het jargon van de historicus heet de samenvatting van een akte 'regest'. Bij het maken van samenvattingen van akten houdt u zoveel mogelijk dezelfde volgorde aan. Ook afkortingen gebruikt u consequent. Dan zijn de samenvattingen gemakkelijker te herlezen.

20 april 1897 Tilburg. Aangifte Henricus Petrus Stofmeel, geb. 19 april 1897, 01.00 uur, in wijk Hasselt, zn. van Johannes Cornelis Stofmeel (aangever), 34 jr., wever, won. Tilburg, en Cornelia Johanna van der Mierden. Getuigen: Johannes Cornelis Tinnebroek, 27 jr., wever, en Arnoldus Mommers, 41 jaar wever.

Ondertekening: C Stofmeel, J C Tinnebroek, Arn. Mommers.

(Regionaal Archief Tilburg, website (www.regionaalarchieftilburg.nl), Geboorteregister Tilburg 1897, akte 456; scan origineel gezien 28 okt. 2008)

Bronverantwoording

Belangrijk is ook de verantwoording van de bron. Waar bevindt zich de afbeelding die u heeft gezien, wat voor bron is het en op welke plaats in de bron heeft u de informatie gevonden? Deze drie elementen zijn in bovenstaande beschrijving opgenomen. Daarbij tekent u nog aan dat u de originele akte met eigen ogen heeft gezien, of een 'beeldkopie'. Een beeldkopie is een een-op-eenkopie in de vorm van een fotokopie, microfilmkopie of scan van het origineel. Heeft u niet de originele akte gezien of een beeldkopie, maar is de informatie ontleend aan een bronbewerking, in dit geval bijvoorbeeld de database met gegevens uit de geboorteakten van Tilburg, dan geeft u dat aan. Het is belangrijk bij het onderzoek terug te gaan naar de oorspronkelijke bron. Bij latere bewerkingen daarvan kunnen fouten gemaakt zijn. Op basis van de bronverantwoording weet u – en weten onderzoekers die later van uw gegevens gebruikmaken – of u al dan niet het origineel of een beeldkopie ervan heeft gezien. Zou u het origineel zelf niet gezien hebben, maar een database met de informatie hierover, dan geeft u aan dat u een 'bronbewerking' heeft gezien: 'Bronbewerking gezien 28 okt. 2008'. Bij het verantwoorden van informatie uit geraadpleegde websites is het verstandig de datum toe te voegen. Het karakter van website-informatie

is dat het veranderlijk is. Een boek of tijdschrift heeft een jaar van uitgave. De informatie is op dat moment 'bevroren' in druk. Op websites staat soms de datum van laatste bewerking, die kunt u als het 'datumstempel' van die website of een deel daarvan beschouwen. Daarnaast kunt u de datum noteren waarop u de website raadpleegde.

Het maken van een samenvatting van de akte en correcte bronverantwoording maken deel uit van de kritische genealogische methode. Door de gegevens op deze manier over te nemen en te verantwoorden, kunt uzelf – maar kunnen ook de onderzoekers die nu of later van uw informatie gebruikmaken – de kwaliteit en betrouwbaarheid van de feiten en familierelaties beoordelen.

Geschatte geboortejaren

Op basis van de leeftijdvermelding in de akte is het mogelijk het geboortjaar te schatten. Door hier 'omstreeks' aan toe te voegen, laat u zien dat het om een schatting gaat. Wees erop berekend dat leeftijdvermeldingen er ver naast kunnen zitten, zeker als betrokkene niet aanwezig was bij het opmaken van de akte en/of een hoge leeftijd had. Dat geldt bijvoorbeeld voor de leeftijdvermelding van een op hoge leeftijd overledene in een negentiende-eeuwse overlijdensakte. Beschouw leeftijdvermeldingen dan ook vooral als een globale indicatie voor het geboortjaar.

Belang getuigen

De informatie van getuigen neemt u niet alleen voor de volledigheid over. Soms bestaat er een familierelatie tussen getuigen en andere personen in de akte, die dan vaak ook vermeld wordt. Dat helpt bij het opbouwen van het familienetwerk en geeft bijvoorbeeld het bewijs dat iemand op een bepaald moment nog in leven was en waar deze persoon toen verbleef. Kortom: elke snippet informatie kan later in het onderzoek van pas komen.

Overnemen van informatie: huwelijksakte

Van de akten van de burgerlijke stand bevat de huwelijksakte de meeste genealogische informatie. De ouders van Henricus Petrus Stofmeel, van wie we hiervoor de geboorteakte bestudeerden, zijn in Tilburg getrouwd. Dat blijkt als we op de website van het Regionaal Archief Tilburg (www.regionaalarchieftilburg.nl) in de databases zoeken. Ook de huwelijksakte zelf kunnen we op de website inzien (zie [afb. 3.2](#) en [3.3](#)). Die akte geeft de volgende informatie:

Datum huwelijk: 27 april 1892

Plaats huwelijk: Tilburg

Bruidegom:

naam: Johannes Cornelis Stofmeel

leeftijd: 29 jaar

geboorteplaats: Tilburg

geboortedatum: 1 maart 1863

beroep: wever

wonende: Tilburg

vader: Johannes Stofmeel, overleden

moeder: Petronella Uijdjes, overleden

Bruid:

naam: Cornelia Johanna van der Mierden
leeftijd: 25 jaar
geboorteplaats: Loon op Zand
geboortedatum: 24 augustus 1866
beroep: dienstbode
wonende: Tilburg
vader: Cornelis van der Mierden, overleden
moeder: Johanna de Beer
beroep moeder: zonder beroep
woonplaats moeder: Kaatsheuvel

Getuige 1:

naam: Johannes Baptist van Doesburg
leeftijd: 40 jaar
beroep: wever
wonende: Tilburg
familierelatie: zwager van de bruidegom

Getuige 2:

naam: Antonius van der Mierden
leeftijd: 35 jaar
beroep: fabriekwerker
wonende: Tilburg
familierelatie: neef van de bruid

Getuige 3:

naam: Hendrikus Maas
leeftijd: 25
beroep: dienstknecht
wonende: Tilburg
familierelatie: geen

Getuige 4:

naam: Franciscus van der Mierden
leeftijd: 70 jaar
beroep: metselaar
wonende: Tilburg
familierelatie: oom van de bruid

Ondertekening (moeder bruid en vierde getuige kunnen niet schrijven):

C Stofmeel
C van Mierden
J.P. v Doesburg
A. v.d. Mierden
H Maas
J Kerstens (ambtenaar burgerlijke stand)

Genealogische basisgegevens

De huwelijksakte leverde de volgende basisgegevens op over het bruidspaar en hun ouders. Deze gegevens nemen we (voor zover we ze nog niet uit andere bronnen hadden) over in de familieadministratie:

Huwelijk: Tilburg 27 april 1892
Man: Johannes Cornelis Stofmeel
Geboren: Tilburg 1 maart 1863
Beroep: wever
Vader: Johannes Stofmeel, overleden voor 27 april 1892
Moeder: Petronella Uijdjens, overleden voor 27 april 1892
Vrouw: Cornelia Johanna van der Mierden

Geboren: Loon op Zand 24 augustus 1866
 Beroep: dienstbode
 Vader: Cornelis van der Mierden, overleden voor 27 april 1892
 Moeder: Johanna de Beer, overleden na 27 april 1892 (Kaatsheuvel?)

Samenvatting akte

De samenvatting van de huwelijksakte kan er als volgt uit zien:

27 april 1892 Tilburg.
 Johannes Cornelis Stofmeel, 29 jr., geb. Tilburg 1 maart 1863, wever, won. Tilburg, zn. van Johannes Stofmeel, ovl., en Petronella Uijdjies, ovl., tr.
 Cornelia Johanna van der Mierden, 25 jr., geb. Loon op Zand 24 aug. 1866, dienstbode, won. Tilburg, dr. van Cornelis van der Mierden, ovl., en Johanna de Beer, zonder beroep, won. Kaatsheuvel.
 Getuigen Johannes Baptist van Doesburg, 40 jr., wever, won. Tilburg, zwager van de bruidegom, Antonius van der Mierden, 35 jr, fabriekwerker, won. Tilburg, neef van de bruid, Hendrikus Maas, 25 jr., dienstknacht, won. Tilburg, niet verwant, Franciscus van der Mierden, 70 jr., metselaar, won. Tilburg, oom van de bruid
 Ondertekening (moeder bruid en vierde getuige kunnen niet schrijven): C Stofmeel, C van Mierden, J.P. v Doesburg, A. v.d. Mierden, H Maas.
 (Regionaal Archief Tilburg, website (www.regionaalarchieftilburg.nl), Huwelijksregister Tilburg 1892, akte 38; scan origineel gezien 28 okt. 2008).

Betekenis voor het onderzoek

Deze huwelijksakte geeft de nodige aanknopingspunten voor verder onderzoek. De geboorteplaats en -datum van bruid en bruidegom wijzen bijvoorbeeld de weg naar de geboorteakten. De huwelijksakte geeft overigens in veel gevallen de geboortedatum niet en beperkt zich dan tot het vermelden van de leeftijd. De informatie over de geboortedatum vinden we in zo'n geval wel in de bijlagen bij de huwelijksakte (zie hierna). Inhoud en redactie van akten kunnen verschillen naar plaats en tijd. Ook kunnen we uit deze huwelijksakte opmaken dat van de vier ouders er drie voor 27 april 1892 (de huwelijksdatum) overleden zijn en dat de moeder van de bruid in Kaatsheuvel woont. In de burgerlijke stand van die plaats gaan we dus in eerste instantie op zoek naar haar overlijdensakte.

Overnemen van informatie: huwelijksbijlagen

Om een indruk te krijgen van de inhoud van wat huwelijksbijlagen kunnen bevatten, maken we een virtueel uitstapje naar de website van het Gemeentearchief Rotterdam (www.gemeentearchief.rotterdam.nl) op zoek naar het huwelijk van Cornelis Zuur en Klasina van der Laar. Hun dochter Johanna Zuur werd geboren in Rotterdam op 22 mei 1828. Voor het huwelijk van de ouders gaan we in eerste instantie op zoek in de registers van de gemeente Rotterdam. Richtdatum is 22 mei 1828. De ouders zullen voor die datum getrouwd zijn. Een huwelijk na die datum zou ook kunnen, maar dan zou dochter Johanna bij dit huwelijk erkend zijn en zouden we in de marge van de geboorteakte een kantmelding hiervan moeten vinden.

We raadplegen de 'Digitale stamboom' van het gemeentearchief, die te vinden is via de link 'Archieven en collecties' in het menu aan de linkerkant van de homepage. Het blijkt dat het echtpaar inderdaad trouwde in Rotterdam: op 29 november 1826.

De database geeft de volgende informatie over de akte: Cornelis Zuur, geboren Rotterdam, 24 jaar, zoon van Hendrik Zuur en Jenneke de Groot, trouwt Klasina van der Laar, geb. Rotterdam, 27 jaar, dochter van Jan van der Laar en Elisabeth Petronella van Dijk.

Deze informatie nemen we in onze administratie op als afkomstig uit de Digitale stamboom van het Gemeentearchief Rotterdam. We moeten het op een bepaald moment controleren aan de hand van de originele akte. Dit kan bij een bezoek aan het Rotterdamse gemeentearchief of bij het Nationaal Archief in Den Haag, dat als rijksarchief de dubbelen van de registers van de Zuid-Hollandse burgerlijke stand beheert. U kunt er ook voor kiezen bij het Gemeentearchief Rotterdam online – tegen betaling – een fotokopie te bestellen.

De originele huwelijksakte is dus nog niet online te bekijken. Dat geldt wel voor de bijlagen bij de huwelijksakte. Het Gemeentearchief Rotterdam heeft de bijlagen van de huwelijken uit de periode 1812-1852 online. Bij de gegevens over het huwelijk in de Digitale stamboom staat een knopje 'bekijk de scan'. Hier achter gaan de huwelijksbijlagen Zuur / Van der Laar schuil (zie afb. 3.4-3.8 hierna).

Er zijn vijf huwelijksbijlagen. Bij het doornemen daarvan komen we informatie tegen die niet in de samenvatting van de akte in de Digitale stamboom staan, maar die we wel in de huwelijksakte zullen aantreffen, maar ook extra gegevens die daar niet in staan. Ze zijn dus de moeite van het bestuderen waard.

1 Certificaat d.d. Rotterdam 24 oktober 1826, Nationale Militie van Cornelis Zuur (afb. 3.4):

Cornelis Zuur, geb. Rotterdam 20 augustus 1802, agent van politie, zoon van Hendrik Zuur en Jansje de Groot, beiden won. Rotterdam, is te Rotterdam ingeschreven voor de Nationale Militie, heeft het nummer 955 geloot en is daarmee nog niet opgeroepen. Zijn signalement luidt: lengte 1 meter 76 ½ centimeter (1 el, 7 palm, 6 duim, 5 streep: men gebruikte het decimale stelsel met de oude maatbenamingen), hoog voorhoofd, blauwe ogen, ordinaire neus en mond (ordinair = gewoon), ronde kin, haar en wenkbrauwen blond. Hij tekent 'Cs. Zuur'.

2 Uittreksel d.d. Rotterdam 14 november 1826, geboorte Cornelis Zuur (afb. 3.5):

In het doopregister van de Nederduitsch Gereformeerde Gemeente van Rotterdam is geregistreerd dat op 20 augustus 1802 is geboren Cornelis, zoon van Hendrik Zuur en Jenneke de Groot.

3 Uittreksel d.d. Rotterdam 14 november 1826, geboorte Klasina van der Laar (afb. 3.6):

In het doopregister van de Nederduitsch Gereformeerde Gemeente van Rotterdam is geregistreerd dat op 4 februari 1799 is geboren Klasina, dochter van Jan van der Laar en Elisabeth Pieterella van Dijk.

4 Uittreksel d.d. Rotterdam 14 november 1826, overlijden Elizabeth Petronella van Dijk (afb. 3.7):

In het overlijdensregister 1819 van Rotterdam is geregistreerd dat op 2 februari 1819 is overleden Elizabeth Petronella van Dijk, echtgenote van Jan van der Laar.

5 Uittreksel huwelijksafkondigingen, zonder documentdatum (afb. 3.8):

Op 19 en 26 november 1826 is het huwelijk afgekondigd van Cornelis Zuur, 24 jaar, agent van politie, won. Rotterdam, zoon van Hendrik en Janneke de Groot, wonende Rotterdam, en Klasina van der Laar, 27 jaar, wonende Rotterdam, dochter van Jan, wonende Rotterdam, en Elisabeth Pieterella van Dijk, overleden. Bruidegom woont Bogaardstraat en bruid Schiedamsche Dijk.

(Gemeentearchief Rotterdam, website (www.gemeentearchief.rotterdam.nl), Huwelijksbijlagen Rotterdam 1826, akte 533 (?); scan origineel gezien 26 mei 2006).

NB Het aktenummer staat niet in de Digitale stamboom. Bijlage 5 noemt het waarschijnlijke nummer. Dit moet gecontroleerd worden aan de originele akte.

Extra informatie in de huwelijksbijlagen

Ten opzichte van het uittreksel van de huwelijksakte in de Digitale stamboom bieden de huwelijksbijlagen als extra informatie onder andere het beroep van de bruidegom (wat ook in de huwelijksakte zal staan), zijn signalement, geboortegegevens van het bruidspaar, de overlijdensgegevens van de moeder van de bruid, het feit dat drie van de ouders nog in leven zijn en in Rotterdam wonen. De geboortegegevens zullen gecontroleerd moeten worden aan het doopregister (deze bron komt in blok 4, leereenheid 6 ter sprake) en de overlijdensgegevens van de moeder van de bruid aan de originele overlijdensakte. Uit het doopregister zal blijken of inderdaad de geboortedatum vermeld is of de doopdatum.

Opvallend is ook dat de spelling van de voornamen van de moeder van de bruid en van de bruidegom in de bronnen verschilt. In uw administratie geeft u de spellingvarianten aan, met de bronnen hiervoor. De voorkeurspelling zult u uiteindelijk baseren op de doopinschrijving van betrokkenen (waren ze na de invoering van de burgerlijke stand geboren dan zou de geboorteakte maatgevend zijn).

Overnemen van informatie: overlijdensakte

Als voorbeeld van een overlijdensakte gebruiken we de grootvader van moederskant van Johannes Cornelis Stofmeel, de bruidegom uit de huwelijksakte hierboven. Zijn moeder was Petronella Uijdjes, geboren op 25 november 1826 als dochter van Frederik Uijdjes en Adriana Catharina van Oers. Frederik Uijdjes overleed in Tilburg in 1871. Zijn overlijdensakte bevat de volgende informatie (zie afb. 3.9):

Aktenummer: 567

Aangiftedatum: 22 december 1871

Aangever 1:

naam: Petrus Franciscus Mols

beroep: wever

leeftijd: 61 jaar

relatie overledene: schoonzoon ('behuwd zoon')

Aangever 2:

naam: Franciscus Uytjens

beroep: fabriekwerker

leeftijd: 41 jaar

relatie overledene: zoon

Overledene:

overlijdensdatum: 21 december 1871, 20.00 uur
 naam: Frederik Uytjens
 beroep: kleermaker
 leeftijd: 79 jaar
 geboorteplaats: Emmerik (Pruisen)
 wonende: Tilburg, wijk Veldhoven
 moeder: Elisabeth Uytjens, overleden
 relatie: weduwnaar van Adriana Catharina van Oers

Ondertekening aangevers: zij kunnen niet schrijven

Ondertekening ambtenaar van de burgerlijke stand: J H Kerstens

Genealogische basisgegevens

De overlijdensakte leverde de volgende basisgegevens op over de overledene en zijn ouders. Deze gegevens nemen we (voor zover we ze nog niet uit andere bronnen hadden) over in de familieadministratie:

Naam: Frederik Uytjens

Overleden Tilburg 21 december 1871

Beroep: kleermaker

Geboren Emmerik (Pruisen) omstreeks 1792

Moeder: Elisabeth Uytjens, overleden voor 21 december 1871

Vrouw: Adriana Catharina van Oers, overleden voor 21 december 1871

Samenvatting van de akte

De samenvatting van deze akte:

22 december 1871 Tilburg. Aangifte overlijden Frederik Uytjens, ovl. 21 dec. 1871, 20.00 uur, kleermaker, 79 jr., geb. Emmerik (Pruisen), won. Tilburg, wijk Veldhoven, zn. van Elisabeth Uytjens, ovl., en wedr. van Adriana Catharina van Oers. Aangevers Petrus Franciscus Mols, wever, 61 jr., schoonzoon en Franciscus Uytjens, fabriekwerker, 41 jr., zoon. Aangevers kunnen niet schrijven.

(Regionaal Archief Tilburg, website (www.regionaalarchieftilburg.nl), Overlijdensregister Tilburg 1871, akte 567; scan origineel gezien 28 okt. 2008)

Verschillen tussen akten, fouten in akten

Opvallend in deze akte is dat de spelling van de familienaam anders is dan die van dochter Petronella (Uijdjens) in de huwelijksakte van kleinzoon Johannes Cornelis Stofmeel. We volgen bij het overnemen van informatie de exacte spelling van de naam in zo'n bron. We zagen dit verschijnsel al eerder: fouten en onzorgvuldigheden in de burgerlijke stand zijn van alle tijden. We kunnen in zijn algemeenheid wel zeggen dat in de loop van de negentiende eeuw ambtenaren van de burgerlijke stand steeds accurater worden, geholpen door 'professionalisering' van hun vak, het gebruik van standaardakten en standaardspelling, enzovoorts.

OPGAVE 3.1

Boek 1 van het *Burgerlijk Wetboek*, dat over personen- en familierecht gaat, bevat een artikel waarin aangegeven is dat de juiste voornamen van iemand blijken uit diens geboorteakte en een artikel dat zegt dat de geslachtsnaam ook blijkt uit dezelfde akte. Welke twee artikelen zijn dat en hoe luidt de tekst ervan? Ga voor de beantwoording van deze vraag naar de website www.wetten.nl en raadpleeg daar de onlineversie van het *Burgerlijk Wetboek*.

OPGAVE 3.2

Zoek online informatie over de geboorte van Vincent van Gogh, geboren in 1853 in Zundert, in de archieven van zijn geboorteplaats.

- a Zoek in www.archiefnet.nl naar de archiefdienst die de archieven van de gemeente Zundert beheert.
- b Zoek in de databases van dit archief naar gegevens over de geboorteakte van Vincent van Gogh.
- c Raadpleeg de geboorteakte online.
- d Welke relevante genealogische basisinformatie komt uit de akte?
- e Maak een samenvatting van de akte.
- f Maak een bronverantwoording waaruit blijkt dat u de akte zelf heeft gezien.

OPGAVE 3.3

Van voorouder Johanna Hendrika Schouten hebben we de volgende informatie: geb. Geldermalsen 1 dec. 1859, † Velsen 8 febr. 1931, dr. van Huibert Schouten, schipper, bij de geboorte van zijn dochter 25 jaar, en Dirkje Vogelzang.

- a Zoek in Genlias (www.genlias.nl) naar de huwelijksakte van haar ouders.
- b Geef een korte samenvatting van de inhoud van de akte zoals die uit Genlias (www.genlias.nl) blijkt.
- c Maak een bronverantwoording bij deze samenvatting.
- d Hoe kunt u de akte zelf ter inzage krijgen?

OPGAVE 3.4

Wanneer is Adriana Catharina van Oers overleden, die getrouwd was met Frederik Uytjens uit het voorbeeld 'Overnemen van informatie: overlijdensakte'?

- a Zoek de overlijdensakte op de website van het Regionaal Archief Tilburg (www.regionaalarchieftilburg.nl).
- b Maak een samenvatting van de akte.
- c Maak een bronverantwoording.

OPGAVE 3.5

Uit een trouwboekje weet u dat Jan Strijbis en Pieterella Cornelia op 15 mei 1930 in het Noord-Hollandse Akersloot zijn getrouwd. Zoek in 'Digitale Bronbewerkingen Nederland en België' op de website www.geneaknowhow.net of de trouwakten of informatie daaruit inmiddels digitaal beschikbaar zijn.

OPGAVE 3.6

(Vrije opdracht)

Zoek de geboorteakte van de schrijver Louis Couperus, geboren in 's-Gravenhage in 1863.

- a Zoek in www.archiefnet.nl naar de website van het Haags Gemeente-archief, het archief van de gemeente die officieel 's-Gravenhage heet.
- b Ga naar de rubriek 'Onderzoek' en bezoek 'Burgerlijke Stand online' en ga van daar naar de 'virtuele studiezaal'.
- c De datum van de akte is niet bekend, raadpleeg daarom de tienjaarlijkse tafel. Zoek hiervoor via '1. Zoeken via toegangen'.
- d Voer daar de bekende gegevens in. Zoek in de tienjaarlijkse tafel van geboorten die wordt getoond.
- e Typ de gevonden datum in het invoerveld aan de bovenzijde.
- f Zoek op het getoonde fiche de akten van 11 juni 1863, één daarvan is de geboorteakte van Louis Couperus. Welk nummer heeft deze akte?
- g Wat is de geboortedatum van Louis Couperus?
- h Maak een samenvatting van de akte.

ZELFTOETS

- 1 Als iemand die aangifte deed bij de burgerlijke stand, of een van de getuigen hierbij, niet kon schrijven, hoe bekrachtigde hij dan de akte?
 - a De burgemeester ondertekende als wettelijk vertegenwoordiger voor wie niet schrijven kon.
 - b Niemand ondertekende namens wie niet schrijven kon.
 - c Een van de aanwezigen die wel kon schrijven, de aangever of een getuige, schreef de naam van wie niet kon schrijven onder de akte.
 - d Wie niet kon tekenen zette een merk, bijvoorbeeld een kruisje.

- 2 Wanneer is een huwelijk voor de wet ontbonden?
 - a na uitspraak van de rechter
 - b vanaf het moment dat de echtscheidingsprocedure is gestart
 - c na inschrijving in de registers van de burgerlijke stand
 - d na scheiding van tafel en bed

- 3 De burgerlijke stand werd in het grootste deel van Nederland ingevoerd in
 - a 1792.
 - b 1796.
 - c 1811.
 - d 1813.

- 4 Bij onderzoek vinden we verschillende spellingvarianten van een van onze voormoeders: in haar eigen geboorteakte heet ze Johanna Wilhelmina de Keijzer, ze ondertekent haar huwelijksakte met Johanna de Keijser, in haar overlijdensakte staat Johanna Willemina de Keyzer. Wat is de officiële spelling van haar naam?
 - a Die in haar eigen geboorteakte.
 - b Zoals zij zelf ondertekent.
 - c Die in haar overlijdensakte.
 - d Het kan elk van de drie varianten zijn, of nog een andere spelling. Je moet de spelling nemen die het meest voorkomt in officiële documenten.

TERUGKOPPELING

Antwoorden op de zelftoets

- 1 b
- 2 c
- 3 c
- 4 a

Uitwerking van de opgaven

- 3.1 Via het adres www.wetten.nl word je meteen doorgelinkt naar <http://wetten.overheid.nl/zoeken/>. Bij 'In de titel' typ je 'Burgerlijk Wetboek' in. Op de volgende pagina klik je 'BurgerlijkWetboek 1' aan. In de linkerkolom open je vervolgens 'Boek 1'. Het antwoord op de vraag bevindt zich in 'Titel 2. Recht op de naam'.
Artikel 4.1 luidt: 'Een ieder heeft de voornamen die hem in zijn geboorteakte zijn gegeven'.
Artikel 6: 'De geslachtsnaam wordt ten aanzien van een ieder dwingend bewezen door de akte van geboorte'.
- 3.2 Geboorteakte Vincent van Gogh
 - a Typ 'Zundert' in het zoekveld op de beginpagina: het Regionaal Archief West-Brabant beheert de archieven van de gemeente Zundert.
 - b Ga naar de website van het Regionaal Archief West-Brabant (www.regionaalarchiefwestbrabant.nl). Klik in het menu op 'Zoeken en bladeren' en vervolgens op 'Voorouders'. Typ in het zoekscherm aan de rechterzijde 'Gogh' in het veld 'Achternaam' en kies voor 'Zundert' en 'BS Geboorteregisters'. Er verschijnt een lijstje met personen 'Van Gogh' die in geboorteakten van Zundert voorkomen. Bij het zoeken in databases is het vaak goed een zo ruim mogelijk zoekcriterium te formuleren. Levert dat te veel resultaten op dan kunt u nader preciseren. In dit geval zou het toevoegen van de voornaam 'Vincent' geen resultaat hebben opgeleverd: de exacte voornamen zijn Vincent Willem.
 - c Klik in de lijst op 'Vincent Willem van Gogh'. Een samenvatting van de akte verschijnt in beeld. Klik nu op 'Inzien van het register'. De eerste pagina van het register komt in beeld (voor het bekijken van afbeeldingen heeft u Flash Player op uw computer nodig). Uit de beschrijving (een samenvatting staat linksboven in het scherm) weten we dat het aktenummer 29 is. Dat vinden we door te bladeren in het register.
 - d Relevante genealogische basisinformatie:
 - naam: Vincent Willem van Gogh
 - geboren: Zundert 30 maart 1853
 - vader: Theodorus van Gogh
 - beroep vader: hervormd predikant
 - moeder: Anna Cornelia Carbentus.

e Samenvatting akte:

31 maart 1853 Zundert en Wernhout. Aangifte Vincent Willem van Gogh, geb. 30 maart 1853, 11.00 uur, in wijk A nummer 29, zn. van Theodorus van Gogh (aangever), 31 jr., hervormd predikant, won. Zundert, en Anna Cornelia Carbentus, particuliere, won. Zundert. Getuigen: Jacobus Jan Veerman, 42 jr., ambtenaar en Cornelis van Ginneken, 38 jr., med. doctor. Ondertekening: Ths. van Gogh, JJ Veerman, C van Ginneken Dr.

f Bronverantwoording:

Regionaal Archief West-Brabant, website (www.regionaalarchiefwestbrabant.nl), Geboorteregister Zundert en Wernhout 1853, akte 29; scan origineel gezien [datum raadpleging].

3.3 Huwelijksakte Huibert Schouten en Dirkje Vogelzang.

a In het invoerscherm van Genlias typt u de familienaam van de beide ouders, de een bij 'eerste persoon', de ander bij 'tweede persoon'. Hoe meer u invult, hoe groter de kans dat u informatie mist. Daarom vult u bijvoorbeeld de voornamen hier niet in. Krijgt u te veel resultaten, dan kunt u alsnog door het toevoegen van zoektermen het aantal trefkansen inperken.

We vinden een echtpaar met die namen dat op 4 mei 1854 in Buurmalsen trouwt. Het is aannemelijk dat dit het juiste echtpaar is. Het zou erg toevallig zijn er als er twee personen met dezelfde voor- en familienamen, in dezelfde periode en regio, zouden trouwen. Bovendien kloppen beroep en leeftijd van de bruidegom.

b

4 mei 1854 Buurmalsen. Huibert Schouten, 20 jr., schipper, geb. Buurmalsen, zn. van Dirk Schouten, schipper, en Hendrika van Mourik, tr. Dirkje Vogelzang, 20 jr., geb. Geldermalsen, dr. van Pieter Vogelzang, gerechtsdienaar, en Gerritje de Bie.

c

(Website Genlias (www.genlias.nl), huwelijksregister Buurmalsen 1854, akte 3; database, geraadpleegd [datum raadpleging].)

Achtereenvolgens vermeldt u dus de vindplaats, het type bron en de plaats in de bron. Daarbij geeft u aan dat het om een bronbewerking in de vorm van een database gaat, niet het origineel, en schrijft u de datum van raadpleging op.

d U kunt een fotokopie bestellen via de Genlias-website bij het Gelders Archief in Arnhem. Een ander mogelijkheid is een bezoek aan het Gelders Archief of het archief waar het tweede exemplaar van de akte ligt. Buurmalsen valt nu onder de gemeente Geldermalsen (<http://nl.wikipedia.org/wiki/Buurmalsen>). De website www.archiefnet.nl noemt geen archiefdienst voor de gemeente Geldermalsen. Op de website van de gemeente Geldermalsen (www.geldermalsen.nl) staat dat het deel uitmaakt van het Streekarchief West-Betuwe. De website geeft ook informatie over de bezoekmogelijkheden van dit archief.

3.4 Overlijden Adriana Catharina van Oers

a Open www.regionaalarchief Tilburg.nl. Kies bij 'Zoeken in database' voor 'Zoeken door alles'. Vul de naam 'Oers' in. Er verschijnt een resultaat scherm met meerdere rubrieken, zoals: 'Archieven', 'Beelden', 'Genealogie', 'Nadere Toegangen', 'Webpagina's' en 'Bibliotheek'. Bij elke rubriek is het aantal zoekresultaten vermeld. Open 'Genealogie'. Er zijn zoveel resultaten, enkele duizenden, dat het nodig is preciezer te zoeken. Dit kan in het zoek scherm aan de rechterzijde. Bij dit invul scherm vul je achtereenvolgens de achternaam 'Oers', bij voornaam 'Adriana Catharina', en bij plaats 'Tilburg' in. Tussen de zoekresultaten staat nu de overlijdensakte van Adriana Catharina van Oers. Dat kunnen we zien omdat ze in die akte de rol van overledene heeft. Kies hierna voor 'Inzien van deze akte'. Je krijgt de originele akte te zien (rechts-onder).

b

4 febr. 1842 Tilburg. Aangifte overlijden Adriana Catharina van Oers, ovl. 3 febr. 1842, 19.00 uur, spinster, 61 jr., geb. Tilburg, won. Tilburg, wijk Oerle, dr. van Nicolaas van Oers, ovl., en Maria Wagemakers, ovl., en echtg. van Frederic Uijdjies. Aangevers Theodorus Uijdjies, fabriekswerker, 25 jr., zoon en Norbertus Pije, dagloner, 34 jr., buurman (gebuur). Aangevers kunnen niet schrijven.

c

(Regionaal Archief Tilburg, website (www.regionaalarchief Tilburg.nl), Overlijdensregister Tilburg 1842, akte 40; scan origineel gezien [datum raadpleging].)

3.5 Op de website kiest u in de linkerkolom voor Noord-Holland en dan 'internet'. Er verschijnt een lijst met digitale bronnen en bronbewerkingen. Plaatsnamen kunnen schuilgaan in bronnen die regionaal gegroepeerd zijn. Daarom is het handig om te zoeken op plaatsnaam met behulp van de Windows zoekmogelijkheid met Ctrl-f (of de Apple-equivalent). Als u op deze manier zoekt op 'Akersloot', vindt u al snel de weg naar de website van Regionaal Historisch Centrum Alkmaar. Kies uit de horizontale menubalk 'Genealogie' en 'Inzien bronnen'. Vervolgens kiest u in het menu links 'Akersloot', 'Burgerlijke stand' en vult '1930' in. Klik op 'toon registers'. Er verschijnt een lijst met slechts één nummer. Dat klikt u aan om de originele bron in te zien. U kunt na enig bladeren de huwelijksakte van dit echtpaar bekijken.

3.6 Geboorteakte Louis Couperus

a De website is www.gemeentearchief.denhaag.nl. Vanaf dit adres wordt u automatisch doorgeleid naar <http://www.denhaag.nl/home/bewoners/de-gemeente-Den-Haag/Haags-gemeentearchief-1.htm>, een deelsite van de gemeente Den Haag.

b In het menu aan de onderzijde van de website onder 'Digitaal raadplegen' kiest u 'Burgerlijke Stand online'. Een nieuw scherm opent. Klik vervolgens op 'naar de virtuele studiezaal' onderaan de tekst. Kies voor 'Zoeken via toegang'. Vul vervolgens 'Couperus' als naam in en kies 's-Gravenhage (bij gemeente) en Tafel geboorten (bij bron) en vul het jaar 1863 in.

c Blader in de afbeeldingen van de tienjaarlijkse tafel 1863-1872 tot u de bladzijde heeft gevonden waarop Louis Couperus staat: fiche 50, afbeelding 29. De datum van de akte is 11 juni 1863. Vul de datum in de invulvelden linksboven in en klik op de button 'document zoeken'. Er zijn twee fiches waarop 11 juni staat: fiche 416 en fiche 417. Bekijk eerst de laatste afbeeldingen van fiche 416.

d Zie antwoord c.

e Zie antwoord c.

f Het juiste aktenummer is 1450.

g De geboortedatum van Louis Marie Anne Couperus is 10 juni 1863.

h

11 juni 1863 's-Gravenhage. Aangifte Louis Marie Anne Couperus, geb. 10 juni 1863 00.00 uur, zn. van Mr. John Ricus Couperus, 47 jaar, oud-raadsheer Hooggerechtshof Nederlandsch-Indië, won. 's-Gravenhage, en Jkvr. Catharina Geertruida Reynst. Getuigen: Johan Hendrik Franken, 49 jr., ambtenaar, won. 's-Gravenhage, en Gerrit Medenbach, 41 jr., ambtenaar, won. 's-Gravenhage. Ondertekening: J. Couperus, J.H. Franken, G. Medenbach (Haags Gemeentearchief, website (www.gemeentearchief.denhaag.nl)), Geboorteregister 's-Gravenhage 1863, akte 1450; scan origineel gezien [datum raadpleging].